

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

Кафедра фортепіано

**Програма навчальної дисципліни
«МИСТЕЦТВО ДЖАЗОВОЇ ФОРТЕПІАННОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ»**

Галузь знань – **02 Культура і мистецтво**

Спеціальність – **25 Музичне мистецтво**

Освітньо-професійна програма – **«Фортепіано»**

Рівень вищої освіти – **перший (бакалаврський)**

Харків, 2023

УДК 780.616.432.036

М 65

Рекомендовано до друку науково-методичною радою ХДАК
(протокол №9 від 29.03.2023 року)

Укладачі:

Н.О. Рябуха, доктор мистецтвознавства, доцент

Р.В. Ніколенко, доктор філософії (музичне мистецтво), викладач

Я.О. Сердюк, кандидат мистецтвознавства, старший викладач

Мистецтво джазової фортепіанної імпровізації: прогр. навч. дисципліни для М 65 здобувачів першого «бакалавр.» освітнього рівня, спец. «Музичне мистецтво» (ОП «Фортепіано») / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т музич. мистецтва, Каф. фортепіано ; [розроб.: Н. О. Рябуха, Р. В. Ніколенко, Я. О. Сердюк]. Харків, 2023. 15 с.

Рецензенти:

В. М. Щепакін – доктор мистецтвознавства, доцент кафедри теорії та історії музики ХДАК

О. Л. Кріпак – кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри фортепіано ХДАК

Навчальна дисципліна «Джазове фортепіанне виконавство» спрямована на освоєння теоретичного та практичного компонентів фортепіанного виконавства джазової доби, та має на меті сприяння поглибленню знань з історії та виконавських традиції джазового фортепіанного мистецтва, а також розвитку інтелектуальних здібностей, художнього смаку, загальної музичної культури здобувачів вищої освіти.

УДК 780.616.432.036(073)

© Харківська державна академія культури, 2023

© Рябуха Н. О., Ніколенко Р. В., Сердюк Я. О., 2023

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	<i>Вибіркова</i>
Розділів – 2 Тем – 10	Спеціальність 025 Музичне мистецтво	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 180 Тижневих годин: індивідуальних – 4; самостійної роботи – 8.		2-й
		Семестр
		4
		Практичні
		60 год.
	Самостійна робота	
	Рівень вищої освіти –	120 год.
	перший (бакалаврський)	Вид контролю: 4 семестр – залік

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:60/120 (1/2)

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Джазове фортепіанне виконавство» з освітньої програми «Фортепіано» займає одне із центральних місць серед вибіркових дисциплін у структурі навчального плану факультету музичного мистецтва Харківської державної академії культури. Предметом навчальної дисципліни є специфіка джазової фортепіанної інтерпретації у її виконавському та теоретичному аспектах. Вивчення навчальної дисципліни «Джазове фортепіанне виконавство» сприяє поглибленню знань з історії та виконавських традиції джазового виконавства, а також розвитку інтелектуальних здібностей, художнього смаку, загальної музичної культури здобувача вищої освіти.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі «Фортепіано». Курс «Джазове фортепіанне виконавство» – інтегруюча розвиваюча дисципліна, яка є важливою складовою вибіркового комплексу комплексної освітньої програми. Вона базується на міждисциплінарному підході, що зумовлює використання знань, вмінь та навичок, набутих в ході занять з теорії та історії музичної культури, музичної естетики та з інших фахових дисциплін відповідного профілю.

Курс «Джазове фортепіанне виконавство» передбачає освоєння теоретичного та практичного компонентів фортепіанного виконавства джазової доби. Закріплення та застосування отриманих теоретичних та практичних знань відбувається під час роботи над джазовими творами у класі спеціального фортепіано, аналізі музичних творів, та при самостійній підготовці до аудиторних занять. Пропонована навчальна програма надає здобувачу вищої освіти можливість самореалізації та розвитку креативних здібностей, як під час навчання, так і подальшій виконавській або педагогічній роботі.

Обсяг дисципліни складає 6 кредитів ЄКТС / 180 год., з них аудиторних – 60 годин, самостійна робота – 120 год. Розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять: практичні знання – 60 год., денна форма навчання. Форма навчання денна, передбачає практичні аудиторні заняття та самостійну роботу здобувачів вищої освіти.

Статус дисципліни – вибіркова.

Мета курсу – вивчення особливостей джазового фортепіанного виконавства, яка є складовою всебічної, комплексної професійної підготовки піаністів-інтерпретаторів до роботи у спеціалізованих музичних закладах освіти, розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей здобувачів, розширення їх теоретичного мислення та загальної виконавсько-інтерпретаційної ерудиції.

Передумови для вивчення дисципліни «Джазове фортепіанне виконавство» створюються під час попереднього навчання у музичних закладах середньої ланки професійної музичної освіти. Компетентності та програмні результати навчання, для формування яких використовується ця навчальна дисципліна, відповідають освітній програмі «Фортепіано».

Загальні та фахові компетентності, які формує дисципліна (відповідно до ОПП «Фортепіано»).

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог
Загальні компетентності	ЗК 2 Знання та розуміння предметної області та розуміння музично-професійної діяльності
	ЗК 8 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
	ЗК 18 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, осмислювати власний досвід та передавати його іншим у процесі викладання
	ЗК 20 Здатність до розв'язання проблем, набуття гнучкого та креативного способу мислення, яке дає можливість осмислити та вирішити проблеми і задачі, які стоять перед фахівцями з музичного мистецтва в умовах сучасних творчо-мистецьких реалій
Фахові (спеціальні) компетентності	СК 6 Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності
	СК 9 Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу в музичній, зокрема фортепіанній виконавській і педагогічній діяльності;
	СК 11 Здатність оперувати професійною термінологією;
	СК 21 Здатність інтегрувати професійні знання та навички виконавської інтерпретації і використовувати у процесі концертно-виконавської діяльності;

Програмні результати навчання

Програмні результати навчання	РН 8 демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій
	РН 9 демонструвати володіння теоретичними та практичними основами аранжування музики та композиції, методами музикотворення для використання у виконавській та педагогічній діяльності
	РН 12 володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом
	РН 15 демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва
	РН 21 демонструвати володіння мистецтвом імпровізації, уміння створювати імпровізаційні композиції на фортепіано

Очікувані результати навчання:

- розвинути художньо-естетичний смак та сприяти формуванню професійної

виконавської культури здобувачів;

- оволодіти базовими знаннями про принципи джазової імпровізації;
- застосовувати набуті навички в подальшій виконавській, музикознавчій та педагогічній діяльності;
- поглибити уявлення про історико-культурний контекст виникнення та розвитку джазової музики загалом та джазового фортепіанного виконавства зокрема;
- ознайомитися із знаковими персоналіями, що вплинули на розвиток джазового мистецтва;
- ознайомитися із особливостями джазових стилів;
- застосовувати знання з теорії та історії музичної культури у створенні виконавської інтерпретації;

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання та підсумкова форма контролю.

Оцінка поточного контролю складається із оцінок, які здобувач отримує за кожен модуль поточного модулю за 100-бальною шкалою. Наприкінці семестру оцінки складаються і отримана сума поділяється на кількість тем. Отримана середня кількість балів стає підсумковою оцінкою за семестр (розділ). Під час заліку здобувач має право і можливість покращити результати відповідей за окремі теми.

Засобами оцінювання є усний, практичний, метод емоційного сприйняття, метод аналізу інтерпретації музичного твору і створеної імпровізації, відповідності програмі, самоконтроль.

Критерії оцінювання результатів навчання за 100 бальною шкалою

Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1. Початковий 1-34 балів	Здобувач освіти не виконав (не відповів) основні завдання із самостійної роботи. Не володіє в повному обсязі музичним та теоретичним матеріалом курсу, методикою дослідження історичного розвитку та еволюції джазового фортепіанного виконавського мистецтва.
35-59 балів	Здобувач освіти не виконав (не відповів) в повному обсязі основні завдання із практичної та самостійної роботи. Майже не володіє методикою дослідження історичного розвитку та еволюції джазового фортепіанного виконавського мистецтва, має фрагментарні знання з практичного та теоретичного матеріалу курсу.
2. Середній 60-63 балів	Здобувач освіти виконав (відповів) деякі основні завдання із практичної та самостійної роботи, але продемонстрував знання на низькому рівні. Невпевнено володіє методикою дослідження історичного розвитку та еволюції джазового фортепіанного виконавського мистецтва, має дуже слабкі знання з практичного та теоретичного матеріалу курсу, що свідчить про обмеженість його загальнокультурного рівня.

64-73 балів	Здобувач освіти виконав (відповів) основні завдання із практичної та самостійної роботи, що частково відповідає програмним вимогам. Володіє методикою дослідження історичного розвитку та еволюції джазового фортепіанного виконавського мистецтва, має не впевнені знання з музичного та теоретичного матеріалу курсу, що свідчить про його посередній загальнокультурний рівень.
3. Достатній 74-81 балів	Здобувач освіти виконав (відповів) основні завдання із практичної та самостійної роботи, які в достатній мірі відповідає програмним вимогам. Виявив в цілому навички виконавського аналізу фортепіанних джазових творів, має достатні знання із джазового фортепіанного виконавського мистецтва, практичного та теоретичного матеріалу курсу, що свідчить про його середній загальнокультурний рівень.
82-89 балів	Здобувач освіти добре виконав (відповів) основні завдання із практичної та самостійної роботи, які відповідають програмним вимогам. Виявив в цілому добрі навички аналізу історичного розвитку та еволюції джазового фортепіанного виконавського мистецтва. Студент володіє навичками цілісного аналізу джазових творів та основами джазової гармонії на практичному рівні, здатний систематизувати та узагальнювати набуті знання, може самостійно виправляти допущені помилки, має впевнені знання з практичного та теоретичного матеріалу курсу, що свідчить про його добрий загальнокультурний рівень
3. Високий 90 – 100 балів	Здобувач освіти бездоганно виконав (відповів) основні завдання із практичної та самостійної роботи, які у повній мірі відповідають програмним вимогам. Виявив бездоганні навички аналізу історичного розвитку та еволюції джазового фортепіанного виконавського мистецтва, на високому рівні продемонстрував знання з основ джазової гармонії на практичному рівні. Студент володіє навичками цілісного комплексного аналізу джазових творів, здатний систематизувати та застосовувати набуті знання у практичній діяльності, вільно орієнтується в практичному та теоретичному матеріалі курсу, що свідчить про його високий загальнокультурний рівень.

2. Програма навчальної дисципліни

Програма з курсу «Джазове фортепіанне виконавство» спрямована на одержання і використання знань для практичних цілей. Програма розроблена за принципом розподілу навчального матеріалу на змістовні розділи. Кожний розділ є цілісним навчальним об'єктом, що включає визначену кількість індивідуальних аудиторних занять та позааудиторних навчально-виконавських заходів – самостійних занять здобувача вищої освіти. Розділи розподіляються на теми, які у загальних рисах відображають основні види роботи над теоретичним усвідомленням певної проблеми фортепіанного виконавства у джазі. Курс «Джазове фортепіанне виконавство»¹ складають два змістовних розділи, які

¹ Оскільки курс «Джазове фортепіанне виконавство» спрямований на гармонійне поєднання практичного та теоретичного компонентів, то теми першого та другого розділу мають розглядатися у поєднанні та співставленні.

спрямовані на набуття навиків теоретичного та практичного обґрунтування проблематики джазового фортепіанного виконавства.

Розділ 1. Історичні основи джазового фортепіанного виконавства

Тема 1. Джаз початку ХХ ст. Нью-Орлеанський джазовий стиль та його основні жанри: марші, блюзи, танцювальна музика. Широке розповсюдження фортепіанного виконавства у Новому Орлеані (стилі баррел-хаус або хонкі-тонкі, блю-піано). Перші видатні джазові піаністи: Том Терпін, Джордж Л. Кобб, Дж. «Ролл» Мортон.

Тема 2. Джаз 20-30 років ХХ ст. Ера свінгу. Страйд-піано. Розповсюдження та зростання популярності джазу. Джаз у Нью-Йорку, Гарлемі. Поява фортепіанних стилів бугі-вугі, страйд-піано. Роль Ерла Хайнза, Артура «Арта» Тейтума у формуванні стилю страйд-піано. Свінг як основний стиль джазу 1930-х років. Стиль свінгу у великих оркестрах та малих колективах, його основні характеристики, роль риффів. Танцювальні функції джазової музики. Велика популярність біг-бендів та їх чисельність. Законодавець епохи свінгу – оркестр Бенні Гудмена. Каунт Бейтсі – піаніст та керівник джазового бенду. Творчий портрет Дж. Гершвіна та його співпраця із першим симфонічним джазовим оркестром П. Уайтмена.

Тема 3. Основні напрямки у джазі 40-50 років ХХ ст. Перший стиль сучасного імпровізаційного джазу «бібоп», історичні та соціальні передумови виникнення. Творці стилю – Чарлі Паркер, «Діззі» Гіллеспі. Телоніус Монк. Новаторство у сфері гармонії та фразуванні. Фортепіанна техніка нового типу. Творчість Маккоя Тайнера. Стиль «кул-джаз»: характеристика та яскраві представники. Білл Еванс як творець сучасного фортепіанного тріо. Виникнення у 50-х стилю «хард-боп», як реакція на ускладнення «бібопу» та витонченість стилю «кул-джазу».

Тема 4. Нові тенденції та напрямки у джазі протягом 60-80 років Ствердження нових тенденцій в джазі у 1960-х роках. *Ладовий (модальний) джаз. Дж. Колтрейна і М. Девіса. Основні принципи фрі-джазу та співвідношення джазового авангарду із іншими авангардними напрямками сучасного мистецтва. Політональність і атональність фрі-джазу. Темброві, артикуляційні і структурні новації фрі-джазу.* Розвиток стилю «боса нова», діяльність піаніста Сержіу Медес. Стиль «фьюжин»: характеристика стилю та яскраві представники, Джо Завінул.

Тема 5. Джаз кінця ХХ – ХХІ ст. Сучасні напрямки та творчі тенденції Останнє десятиліття ХХ ст, як своєрідний підсумок історії джазу. Плюралізм напрямків у джазі. Нью-Йоркські джазові клуби. *Напрямки “up-town”, “downtown. “Smooth-jazz” та “acid-jazz”.* Продовження творчої діяльності Оскара Пітерсона, Чіка Корія, Хербі Хенкока. Кіта Джарретта. Джазові виконавці України. Творча діяльність піаністів Наталія Лебедева, Олексій Боголюбова, Олексія Петухова.

Розділ 2. Практично-теоретичні основи джазового фортепіанного виконавства.

Тема 6. Основні засади джазової імпровізації: загальні відомості з джазової гармонії (види акордів, особливості цифровки у джазі) мелодика, ритм, фактура в джазі. Блюз як одна із найважливіших форм у джазі, блюзовий лад.

Тема 7. Регтайм як провідний жанр фортепіанної джазової музики початку ХХ ст. Витоки та особливості жанру регтайм. Кейк-уок. Специфіка фактурної та метро-ритмічної організації регтаймів (фактурні формули «бас-аккорд» та роль синкоп). Скотт Джоплін – виконавець регтаймів та композитор. Аналіз творів С. Джопліна. Відмінності фортепіанної техніки, яка застосовується у ранньому джазі від традиції європейського піанізму. Втілення стилів кейк-уоку та регтайму у класичній музичній традиції. К. Дебюссі. П. Хіндеміт.

Тема 8. Стил ь свінг. Творчість Дж. Гершвіна 20-30 років. Аналітичний огляд. Виконавський стиль Арта Тейтума: гармонічні та фактурні засоби. *Метроритмічні та гармонічні особливості стилю свінг.* Аналіз фортепіанних творів Дж. Гершвіна («Три прелюдії», Рапсодія в стилі блюз тощо). Пісні Дж. Гершвіна як майбутні джазові стандарти.

Тема 9. Бібоп та кул: нові засоби композиторської та виконавської техніки. Композиторська та виконавська творчість Телоніуса Монка: гармонічні засоби, мелодичні структури в імпровізаціях. Виконавський стиль Маккоя Тайнера. Розвиток традицій бібопа у творчості Оскара Пітерсона. *Мелодичні формули віртуозної імпровізації. Жанр балади у творчості Білла Еванса та Дейва Брубєка: гармонічні та фактурні засоби, вільні форми у творах для фортепіано соло. Техніка блок-акордів Джорджа Ширінга.*

Тема 10. Виконавська творчість джазових піаністів 60-80 років. *Аналітичний огляд творчості Ленні Трістано: вплив авангардної академічної музики, особливості гармонії та фактури.* Творча діяльність Мишеля Петруччіані – унікальний феномен джазового фортепіанного виконавства. Етнічні елементи в творчості Чіка Корія та Вагіфа Мустафи-заде

Тема 11. Сучасні джазові виконавці. Композиторський та виконавський стиль Хербі Хенкока: взаємодія джазу та рок-музики, Фортепіано та електронні клавішні інструменти у сучасному джазі. Концерти для фортепіано соло Кіта Джарретта. *Імпровізація на остинатний бас.* Виконавська діяльність сучасних джазових піаністів (на основі аналізу аудіо- та відеоматеріалів концертних записів). Азіза Мустафа-заде, Сайрус Честнат. Українські джазові виконавці за кордоном: виконавська діяльність Вадима Неселовського.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь го	у тому числі					усь го	у тому числі				
		л	п	с	інд.	с.р.		л	П	с	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Історичні основи джазового фортепіанного виконавства												
Тема 1. Джаз початку ХХ ст.	18		6			12						
Тема 2. Джаз 20-30 років ХХ ст. Ера свінгу. Страйд-піано	18		6			12						
Тема 3. Основні напрямки у джазі 40-50 років ХХ ст.	18		6			12						
Тема 4. Нові тенденції та напрямки у джазі протягом 60-80 років	18		6			12						
Тема 5. Джаз кінця ХХ – ХХІ ст. Сучасні напрямки та творчі тенденції	18		6			12						
Разом за розділом 1	90		30			60						
Розділ 2. Практично-теоретичні основи джазового фортепіанного виконавства.												
Тема 6. Основні засади джазової імпровізації: гармонія, мелодика, ритм, фактура в джазі.	11		4			9						
Тема 7. Регтайм як провідний жанр фортепіанної джазової музики початку ХХ ст. Творчість С. Джоปลіна. Аналітичний огляд	7		2			3						
Тема 8. Стилль свінг. Творчість Дж. Гершвіна 20-30 років. Аналітичний огляд	18		6			12						
Тема 9 Бібоп та кул: нові засоби композиторської та виконавської техніки	18		6			12						
Тема 10. Виконавська творчість джазових піаністів 60-80 років	18		6			12						
Тема 11. Сучасні джазові виконавці	18		6			12						

Разом за розділом 2	90		30		60						
Усього годин	180		60		120						
ІНДЗ											
Усього годин	180		60		120						

4. Теми практичних/семінарських/індивідуальних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Джаз 20-30 років ХХ ст. Ера свінгу. Страйд-піано	6
2.	Основні напрямки у джазі 40-50 років ХХ ст.	6
3.	Нові тенденції та напрямки у джазі протягом 60-80 років	6
4.	Джаз кінця ХХ – ХХІ ст. Сучасні напрямки та творчі тенденції	6
5.	Регтайм як провідний жанр фортепіанної джазової музики початку ХХ ст. Творчість С. Джоปลіна. Аналітичний огляд	6
6.	Стиль свінг. Творчість Дж. Гершвіна 20-30 років. Аналітичний огляд	6
7.	Бібоп та кул: нові засоби композиторської та виконавської техніки	6
8.	Виконавська творчість джазових піаністів 60-80 років	6
9.	Сучасні джазові виконавці	6
10.	Джаз 20-30 років ХХ ст. Ера свінгу. Страйд-піано	6
	Усього:	60

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Джаз початку ХХ ст.	12
2.	Джаз 20-30 років ХХ ст. Ера свінгу. Страйд-піано	12
3.	Основні напрямки у джазі 40-50 років ХХ ст.	12
4.	Нові тенденції та напрямки у джазі протягом 60-80 років	12
5.	Джаз кінця ХХ – ХХІ ст. Сучасні напрямки та творчі тенденції	12
6.	Регтайм як провідний жанр фортепіанної джазової музики початку ХХ ст. Творчість С. Джопліна. Аналітичний огляд	12
7.	Стиль свінг. Творчість Дж. Гершвіна 20-30 років. Аналітичний огляд	12
8.	Бібоп та кул: нові засоби композиторської та виконавської техніки	12

9.	Виконавська творчість джазових піаністів 60-80 років	12
10.	Сучасні джазові виконавці	12
	Усього:	120

6. Форми поточного та підсумкового контролю Методи навчання

В процесі роботи над теоретичним та практичним матеріалом курсу «Джазове фортепіанне виконавство» на індивідуальних заняттях застосовуються:

- пояснювально-ілюстративний метод – викладач пояснює як основи теорії та практики фортепіанного виконавства у джазі;
- репродуктивний метод – відтворення студентом того, що пояснив та показав педагог (сприяє формуванню знань, навичок і вмінь, формує основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення);
- метод проблемного викладу – педагог не тільки формулює теоретичну або практичну проблему, а й пропонує спосіб її подолання з допомогою порівняння різних підходів і точок зору;
- частково-пошуковий – активний пошук рішення практичних та теоретичних задач (наприклад – визначення стилю певного музичного фрагменту) на основі загальноприйнятих методичних принципів;
- словесний метод – слово (розповідь, бесіда);
- практичні методи: студенти одержують знання й уміння, виконуючи практичні дії за фортепіано;
- наочні методи: джерелом знань є наочні приклади (ілюстрування, показ педагога).
- ділова гра (один зі здобувачів вищої освіти виконує роль педагога) як метод активного навчання сприяє активізації мислення, підвищенню самостійності, наближенню навчання до професійної діяльності.

Форми контролю

№ з/п	Вид контролю	Методи контролю
1.	Поточний	Тестовий моніторинг знань
2.	Періодичний	Проведення поточних опитувань здобувачів
3.	Самостійна робота	Перевірка самостійної роботи здобувачів
4.	Підсумковий контроль	Залік – усна або письмова відповідь на питання до заліку

Поточний контроль.

Перевірка та поточне оцінювання знань студентів денної форми навчання проводиться протягом семестру. Кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента.

Оцінка поточного контролю складається із оцінок, які здобувач отримує за кожен модуль поточного модулю за 100-бальною шкалою. Наприкінці семестру

оцінки складаються і отримана сума поділяється на кількість тем. Отримана середня кількість балів стає підсумковою оцінкою за семестр (розділ).

Підсумковий контроль. Під час заліку здобувач має право і можливість покращити результати відповідей за окремі теми.

Відпрацювання пропущених занять. Студент може ліквідувати академічну заборгованість на атестаційному / заліковому тижні (строго до взаємоузгодженого розкладу). У випадку не виконання студентом усіх передбачених робочою програмою форм поточного контролю він не допускається до заліку.

Перерахування результатів вивчення навчальної дисципліни. За рішенням кафедри студентам, які брали участь в позанавчальній науковій діяльності або виконували узгоджені з лектором індивідуальні форми роботи, присуджуються додаткові бали, кількість яких залежить від об'єму виконаної роботи на значимості досягнених результатів.

Критерії поточного та підсумкового контролю. Підсумкове оцінювання відбувається за наступними критеріями:

- якість виконання завдань самостійної роботи студентів;
- широта ознайомлення з рекомендованою літературою;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу з кожної теми дисципліни;
- розуміння, рівень засвоєння питань (проблем), що вивчаються.

7. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточна успішність										Сам. робота	Залік	Усього
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	1-20	20-40	34-100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4			

Розподіл балів за формою контролю.

- відвідування занять – 0-1 бала; 10 занять – до 10 балів;
- виконання практичного завдання – 3 бали; 10 практичних завдань – до 30 балів;
- усне опитування – 1-2 бали;
- письмове тестування – 3-5 балів;
- підготовка та виступ з рефератом та/або презентацією – 5-7 балів.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю:

Залік – від 60 до 100 балів. Участь у роботі під час аудиторних занять – до 60 балів. Відповідь на заліку – до 40 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики		для заліку
90 – 100	A	5	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	4	добре	
74 – 81	C			
64 – 73	D	3	задовільно	
60 – 63	E			
35 – 59	FX	2	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням		не зараховано з обов'язковим

8. Навчально-методичне забезпечення

Пакет навчально-методичного забезпечення:

- ОПП «Фортепіано»;
- робоча програма з курсу «Джазове фортепіанне виконавство»;
- завдання для самостійної роботи;
- методичні розробки та рекомендації з курсу «Джазове фортепіанне виконавство»;
- посібники з курсу джазового фортепіанного виконавського мистецтва;
- нотні матеріали;
- аудіо- та відеозаписи.

9. Рекомендована література

Обов'язкова

1. Grayson R. Improvising at the Keyboard by Richard Grayson : RG handbook. Richard Grayson, 2014. 77 p
2. Давидов С. Фактурна організація джазового твору (на матеріалі фортепіанного мистецтва). (Автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства). Харківський національний університет мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2015. 20 с.
3. Полянський В. Джазовий піанізм у контексті стильових тенденцій фортепіанного виконавства ХХ ст. *Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі*, 2016. № 1. С. 40-45. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/maed_2016_1_10
4. Стецюк Б. О. Фортепіанний джаз Чік Корія: стилістичні синтети та конгломерати. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*, Харків, 2017. Вип. 46. С. 202–220.
5. Стецюк Б. Витоки та основні тенденції розвитку джазової фортепіанної

- стилістики. *Аспекти історичного музикознавства*, Харків, 2020. Вип. 19-20. С. 411-428.
6. Супрун О. Принципи академічної музики в творчості джазових піаністів – представників стильового напрямку «Кул-джаз» (Cool-Jazz). *Матеріали Чотирнадцятої Міжнародної науково-творчої дистанційної конференції*. Київ: НАКККІМ. 2020. С. 74-76.
  7. Тормахова В. Особливості інтерпретації в джазі. *Мистецтвознавчі записки*, 2017. Вип. 31. С. 57-63. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mz_2017_31_7
  8. Mulholland J., Hojnacki T. *The Berklee book of jazz harmony*. New York : Berklee press. 2013.

Додаткова

1. Анохина Т. Зародження та становлення джазового мистецтва як самостійної галузі. *Наука онлайн : Міжнародний електронний науковий журнал*. №10, 2019. – Режим доступу: <https://nauka-online.com/ua/publications/kulturologiya/2019/10/zarodzhennya-ta-stanovlennya-dzhazovogo-mistetstva-yak-samostijnoyi-galuzi/>
2. Коверза О. Становлення джазового мистецтва як феномену музичної культури 20–30-х рр. ХХ століття в Україні. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2015. Вип. 14. С. 87-93. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2015_14_12
3. Піхтар О. Історико-стильова еволюція ролі фортепіано у джазовому ансамблі: методологічний аспект, *Педагогічні науки*. 2018. Вип. 71. С. 173-177. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pena_2018_71_31.
4. Рось З. П. Діяльність міжнародних джазових фестивалів як показник основних тенденцій розвитку джазового фестивального руху в Україні в період 1990–2012 рр. *Галичина. Науковий і культурно-просвітний краєзнавчий часопис : До 85-річчя академіка Володимира Грабовецького*. Івано-Франківськ, 2013. Ч. 22-23. С. 523-530.

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Бібліотека ХДАК <http://lib-hdak.in.ua/>
2. [Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека ім. К.С. Станіславського](http://biblioteka-stanislavskogo.edu.kh.ua/uk/) <http://biblioteka-stanislavskogo.edu.kh.ua/uk/>
3. [Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка](http://korolenko.kharkov.com/) <http://korolenko.kharkov.com/>
4. [Brye J. Interpretation of Jazz Band Literature \[Електронний ресурс\]. - Режим дос-тупу: http://www.timusic.net/wp-content/uploads/jazz+artikulation.pdf](http://www.timusic.net/wp-content/uploads/jazz+artikulation.pdf)